

2019 AUGUSZTUS

VÁRFALVA KÖZSÉGI NAPLÓ

Várfalva Község időszakosan megjelenő tájékoztató lapja

ISSN 2602-1846, ISSN-L 2602-1846

Tartalom:

- Községi Napok és Hagymafesztivál ajánlója
- Fontos tudnivalók
- Aranyat érő ivóvíz
- Heves esőzések következményei
- Régészeti kutatások
- Iskolacsengő

Kedves Olvasó!

Ha augusztus, akkor községi napok! Idén augusztus 30-szeptember 1 között, hetedik alkalommal lesz megszervezve a Várfalva Községi Napok és Hagymafesztivál.

A program fő célja egy olyan ünnepi alkalom megszervezése, amelyen érvényesül az az akarat, hogy a közösség ne csak a hétköznapiak rendjén legyen együtt, hanem ünnepi alkalmakkor is, amikor megpihenhet, kikapcsolódhat a község apraja-nagyja. Mivel testvértelepülési kapcsolatokat ápolunk határon túli településekkel, ők is meghívást kapnak erre a számunkra fontos eseményre. A rendezvény tevékenységeinek sokszínűsége még egy lehetőség a vidékre jellemző hagyományok és a kultúra ápolására, valamint a generációk közötti kapcsolat megteremtésére és megtartására.

Sikeresen pályáztunk az „Európa a polgárokért” nevet viselő pályázati kiírásra, melynek az a célja, hogy az Európai Unió tagországainak polgárai ápolják és fent tartsák a közöttük levő kapcsolatot, barátságot.

Az előző évekhez hasonlóan, idén is úgy próbáltuk összeállítani a műsort, hogy ki-kinek találjon számára megfelelőt.

Szeretettel hívjuk és várjuk a község falvainak minden lakóját!

Marginean János, plogármester

A községi napok műsortervezete:

Pénteken:

- fogadjuk a testvértelepülésekről érkező vendégeinket
- felavatjuk a várfalvi falumúzeumot
- megtekinthetjük a községi iskolában meghirdetett rajz és fogalmazáspályázatra beérkező munkákat
- varrottas és szőtteskiállítás a község asszonyainak munkáiból
- előadás a Vár Egyesület és a Várfalvi Szülői Egyesület szervezésében Aranyosszék Népzenéje címmel. Az előadást táncház követ, ahol aranyosrákosi táncot tanítanak az érdeklődőknek.

Szombaton:

- focibajnokság és bicikliverseny
- falvak közötti főzőverseny
- gyerektevékenységek a Várfalvi Általános Iskola szervezésében
- a gyerekeket a Magyarországról érkező KOMPOS zenekar szórakoztatja
- román nyelven bábelőadást lehet megnézni
- a Kövendi Tűzoltó Egyesület bemutatót tart a gyerekeknek
- felköszöntjük az aranylakodalmukat ünneplő házaspárokat
- vetélkedők eredményhirdetése
- hangszer és táncbemutatók
- Crina Prata koncert
- PARNO GRAFT koncert
- DANCES ANNAMARI és KÁDÁR SZABOLCS, a Budapesti Operett Színház művészeinek előadása
- TÚZIJÁTÉK

Folyamatban levő munkálatok:

- Épül a várfalvi kápolna, elkezdődött a kövendi kápolna építése.
- Befejeződtek a közbeszerzési eljárások a hidasi és kercesdi új vízhálózat kialakításához, aláírtuk a szükséges szerződéseket, amely után hamarosan elkezdődhetnek a munkálatok.
- A bágyoni szennyvízelvezetési hálózat közbeszerzési procedurái lezárultak, a szerződések megkötése után elkezdődtek a munkálatok.
- Az előírásoknak megfelelően a község a tordai szennyvízelvezetési hálózatához kell csatlakozzon. Mivel a legközelebbi csatlakozási pont Bágyon határában található, legelőször itt kell kiépíteni a szennyvízelvezetési hálózatot ahhoz, hogy haladassunk Kövend, Aranyosrákos, Várfalva, Csegez,

Hidas felé. A Kövend, Aranyosrákos, Várfalva szakaszhoz készül a megvalósíthatósági tanulmány. Ez lehetővé teszi olyan pályázatok benyújtását, amely által anyagi forrásokhoz juthatunk a megvalósításhoz.

- Hidason és Csegezen vízelvezetési árkok kiépítésén dolgozunk
- Megnyertük a WI-FI 4 EU pályázatot, mely által ingyenes internethozzáférést biztosíthatunk a község meghatározott pontjain.

Hírdetések

- A várfalvi falumúzeum portáján befejeződnének a tatarozási munkálatok. A tervek alapján egy hagyományos aranyosszéki portát alakítunk ki, melynek berendezése a kolozsvári néprajzi múzeum munkatársai irányításával történik. A szükséges tárgyak beszerzéséhez kérjük a lakosság segítségét: szívesen fogadjuk a felajánlásokat, legyen az régi bútor, használati eszközök, stb.
- A községi napok alkalmával a helyi asszonyok munkáiból szeretnénk varrottas és szőttes kiállítást szervezni. Kérjük mindazokat, akik szeretnék megmutatni a közösségnek az általuk készített vagy akár örökölt kézimunkákat juttassák el a kiállításra szánt dolgokat a Helyi Turisztikai Iroda munkatársainak augusztus 25-ig.
- A tavalyi évhez hasonlóan a községi napok keretében újra bicikliversenyt szervezünk. A résztvevők bejelentkezése augusztus 27-ig a Helyi Turisztikai Központban történhet meg.
- 2019. augusztus 18-án, du. 4 órától gyülekezeti délutánt szervez a Kercesdi Református Egyházközség. Az alkalom istentisztelettel kezdődik, utána kulturális programokra kerül sor: csellótábor zárókoncertje, az újtordai színjátszócsoporthoz. Szeretettel várunk minden érdeklődőt, Kercesdől elszármazottat.

Felhívjuk a lakosság figyelmét a következőkre:

- a házak előtti árok és utcarész tisztántartása a tulajdonos feladata és kötelessége. (9/2014 Tanácshatározat)
- közterületen ne tartsanak mezőgazdasági gépeket és gépjárműveket.
- a kertek mellett található fák lombjait vágják vissza annyira, hogy az ne hajoljon ki a kerítésen. A kihajló ágak zavarhatják a közlekedést, leárnýékolják az utcai lámpákat.

- közterületre ne hordjanak szemetet, ne tároljanak építőanyagot vagy takarmányt.
- az utcán elhúzódó árok nem szennyvízelvezető csatorna, ennek megfelelően tilos a szennyvizet és az állati trágyát belevezetni

Aranyat érő ivóvíz

A nyár beáttával évről évre találkozunk a vízhiány problémájával. A község vízellátásának kérdése összetett.

Mint minden általajkincs: arany, só, kőolaj, a víz is az állam tulajdona. A házak vízellátása ugyanolyan szolgáltatás mint a villany, a telefon, a szemét, a kanalizálás, fizetni kell érte. Azért, hogy a lakosságot megkíméljék a vízdíj terhétől, az önkormányzat évek óta fizeti a lakosság által elhasznált vizet az Országos Vízügyi Főigazgatóságnak.

A törvényes előírásoknak megfelelően, minden községnek kapcsolódnia kell egy működési engedéllyel rendelkező víz- és csatornaszolgáltató társasághoz. Az elmúlt években a község önkormányzata megpróbálta létrehozni a saját vízszolgáltató társaságát, de ezt objektív okok miatt nem lehetett engedélyeztetni. E miatt kényszerül rá a község, hogy igénybe vegye az Aranyos víz- és csatornaszolgáltató társaság szolgáltatásait.

„Elvették a vizet!”- hallani innen-onnan az emberek panaszát. A vizet senki nem veszi el, hanem egyszerűen elfogy.

A község vízhálózatát két felszíni forrás (Tót-vaj, Középbérc) és egy mélyfúrásból származó víz (Várfalva) látja el. A gyűjtőmedencékben a vízszintje függ a leesett csapadéktól. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt sem, hogy 2007 óta megduplázódott a fogyasztók száma. Sajnos olyan fogyasztók is vannak, akik nem csak háztartási, hanem öntözés és más különböző célokra használják a vizet. Amikor kiürül a medence, el kell zárni a főcsapot ahhoz, hogy az megint felteljen annyira, hogy a hálózat elláthasson mindenkit. A 9/2014-es számú rendelet alapján, azt a fogyasztót, aki nem csak háztartási célokra használja a közhálózatból származó vizet, levágják az utcai hálózatról.

Sajnos nem takarékoskodunk a vízzel, természetesen vesszük, hogy van és ingyen jutunk hozzá. A közösség felelőssége és feladata az ivóvíz-készlettel való hatékony gazdálkodás. Vigyázzunk rá addig, amíg még megtehetjük.

Nagy László Jenő- alpolgármester

A heves esőzések következményei

A május 30-i erős esőzések miatt keletkezett áradások károkat okoztak szinte az egész községben: a 82-es számú Községi Úton (DC 82) 12 kilométernyi, a 103 G jelzésű Megyei Úton (DJ 103 G) 6 kilométernyi rész károsult, míg az ezeket szegélyező árok 17 km-en teltek meg hordalékkal; 16 kilométernyi falusi utat mosott el a víz, az ezeket szegélyező, mintegy 19 kilométernyi árok telt meg hordalékkal; 16 út alatti átereszt dugult el, 100 ha mezőgazdasági terület és 8 gazdaság károsodott.

A keletkezett károk összesített jelentését továbbítottuk a Megyei Katasztrófavédelmi Felügyelőségnek, Kolozs megye prefektúrájának és az Országos Vízügyi Főigazgatóságnak. A prefektusi hivatalhoz tartozó szakbizottság június elején felülvizsgálta a keletkezett károkat, a helyszínen kiállított jegyzőkönyveket továbbította a Megyei Katasztrófavédelmi Felügyelőségnek. Miután összesítésre került a megyéből beérkező összes kármegállapítás, a 4/2019 számú határozatban jóváhagyták azokat az eljárásokat, amelyekre a helyi önkormányzatok támogatást kaphatnak a keletkezett károk kijavítására.

Ezek után lehetett felbecsülni a jóváhagyott

javítási munkálatok értékét, ez visszajut a prefektúrára, ahol összesítik az egész megyéből begyűjtött adatokat és közvetítik az illetékes minisztériumhoz. Ezek alapján az illetékes minisztérium megteheti azokat a törvényes lépéseket, amelyek által az állam Sürgősségi Alapjából az önkormányzat támogatást kaphat a keletkezett károk kijavítására.

Mivel az önkormányzat megtette az összes törvényes eljárást, reméljük hogy Várfalva község is részesülni fog a kormány által leosztott támogatásban.

Farkas Izabella

A Helyi Turisztikai Információs Központ beszámolója

A helyi turisztikai információs központ építése és felszerelése két éve befejeződött. Azzal a céllal hozták létre, hogy alkalmazottai feltérképezzék azokat a lehetőségeket, adottságokat és értékeket, amelyeket turisztikailag értékesíteni lehet és ezekről tájékoztassák, helyzetenként bemutassák az ide látogatóknak.

Az elmúlt időszakban többen voltak kíváncsiak községünkre, betértek német, osztrák és magyar kirándulók, többször voltunk házigazdái iskolás csoportok rendezvényeinek, szívesen kirándultunk kolozsvári és helyi iskolásokkal, óvodásokkal, örömmel társulunk tojásírás, gyermeknap, a tordai EKE által szervezett programok lebonyolításához. Aktívan részt veszünk a falunap szervezésében és a helyi újság szerkesztésében. Folyamatosan tájékozódunk a helyi sport és szálláslehetőségekről, azokról, akik népi mesterséget ápolnak, figyelemmel kísérjük a falvainkban és azok környékén megrendezett kulturális rendezvényeket és próbáljuk feltérképezni a jellegzetes, helyi, még ma is élő népszokásokat. Igyekszünk minnél több ismeretet szerezni a még meglévő régi épületekről, műemléképületekről és a falvak írott és szóbeli hagyomány által megőrzött történelméről, eseményeiről.

A közelmúltban községünket az a megtiszteltetés érte, hogy beválasztották a Kolozsvári Kulturális Központ által kidolgozott **Nagyszerű Románia** elnevezést viselő projektbe. Az alábbiakban bemutatjuk a projektet, melynek eredeti leírása megtalálható a Kolozsvári Kulturális Központ honlapján „**România Remarcabilă**” címmel.

A projekt által egy erdélyi községekből álló hálózatot hoztak létre, amely a vidék és a falvak fejlesztésekor az épített örökségre, a hagyományokra

és a kultúrára teszi a hangsúlyt.

Kolozsvárral egyetemben az erdélyi közösségek egy olyan kulturális és turisztikai hálózatot építenek ki, amely lehetőséget ad sokszínű gazdasági, művészeti és gasztronómiai projektek megvalósítására. A cél egy jellegzetes helyi fejlesztési védjegy kidolgozása, helyileg egy turisztikai hálózat kiépítése, valamint olyan közös projektek szervezése, amely kiemeli a helyi épített örökséget és Erdély térségére jellemző egyedi vonásokat.

A **Nagyszerű Románia** egy jellegzetes falvakat összekötő program, amely felhasználja a helyi kulturális és épített örökséget ahhoz, hogy fejlesztési stratégiákat és programokat alkalmazzon.

A projekt 2019-ben 12 községgel indult, majd a tervek szerint 2020-ban 25, aztán 2021-ben 40 községre terjed ki. A Kolozsvári Kulturális Központ és a Sites et Cités remarquables de France partnerkapcsolata által valósul meg, a Francia és Román Kulturális Minisztérium védnökségével. Az első három évben kizárólag erdélyi falvak vesznek részt a projektben, majd kiterjed az ország többi részére is, végül várhatóan városok is csatlakozhatnak.

A hálózat a következő településekkel indult: Kolozs megyéből: Magyarország (Suatu), Várfalva, Révkolostor (Vad), Kissebes (Poieni), Boncida (Bontida), Belis; Fehér megye: Bucium; Brassó megye: Fundata, Szilágy megye: Plopiș, Maros megye: Bogát (Bogata), Széchenyi megye: Baromlaka (Valea Viilor), Máramaros megye: Bărsana.

A programban résztvevő települések előnyei:

- Tanácsadás és képzési lehetőségek vidékfejlesztés terén
- Népszerűsítési és bemutatkozási lehetőségek
- Szakmai találkozók és konferenciák való részvétel
- Turisztikai kampányokon, azok eseményein való részvétel
- Képviselő nemzetközi és országos turisztikai vásárokon
- Lehetőség testvérkapcsolatok kialakítására franciaországi településekkel
- Támogatás kulturális és turisztikai közvetítő központok létrehozásában

Július végén a program keretén belül vendégül láttuk azt a kutatócsoportot, amely értékmérést végzett községünkben. Köszönjük mindazoknak, akik hozzájárultak munkájukhoz.

Mihácsa Erika és Vass Gyöngyi
a központ alkalmazottai

Öröm, móka, nevetés

A Várfalvi Gimnáziumhoz tartozik közigazgatásilag a Kövendi Általános Iskola és a Bágyoni Általános Iskola, ahol működik magyar nyelvű oktatás. Ezekben az iskolákban tanuló gyerekek ötödik osztályban osztálytársak lesznek.

Közös tevékenységeket szervezünk azért, hogy a községben élő gyerekek találkozzanak, ismerkedjenek, együtt játszassanak. Iskola másként héten a bágyoni óvodások és kisiskolások Kövendre látogattak, ezt követően a kövendi óvodások és kisiskolások látogattak el Bágyonba.

A Várfalvi Polgármesteri Hivatal és a Várfalvi Szülői Egyesület támogatásával a községben tanuló kisiskolásoknak és óvodásoknak az iskola pedagógusai már harmadik alkalommal szervezték meg a gyermeknap ünnepséget. Bűvészműtávirányokat csodáltak meg a gyerekek, édességgel ajándékozták meg az ünneplőket. Ezt követően együtt játszottak, versenyeztek a várfalvi iskolában.

A vakáció második hetében az iskolában tanító pedagógusok vakációs tábor szerveztek az óvodás és kisiskolás gyerekeknek. Táborunkat a Communitas Alapítvány támogatta a Várfalvi Szülői Egyesület közreműködésével. A gyerekek vonzó tevékenységeken vettek részt. Mesék világába barangoltak, színezték, agyagból várat készítettek, királyságok küzdöttek meg egymással. A konyhaművészet titkait sajátíthatták el és gyakorolhatták. A Tordai-hasadék látogatása zárta a tartalmas hetet. Köszönet a támogatóknak, pedagógusoknak és mindazoknak akik valamilyen formában hozzájárultak ahhoz, hogy ez a hét minél élménydúsabb legyen.

A cél közös. Boldog, szeretni tudó gyerekarckat lássunk, közösen tegyük le az emberré formálódás alapköveit.

Szabó Enikő, tanítónő

ÁCIÓ, KÁCIÓ, VAKÁCIÓ!

Tanévet zártunk! Nagyon vártuk! Tanítók, diákok! Jól esik a pihenés! Milyen volt? Mozgalmas, vidám, eseménydús!

Ebben a félévben is elsődleges célunk volt a tantervi követelményeknek eleget tenni. Munkánk során megfelelő oktató-nevelő munkára törekedtünk, ugyanakkor arra is, hogy a szürke hétköznapiakat különféle tevékenységekkel színezzük. Arról nem számolok be, hogy hány órát kínlódtunk az egyen-

értékű törték meghódításával, arról sem, hogy hányszor olvastuk el a román leckét és hányszor ismételtük el a román szavakat, amíg megtanultuk. Inkább azokról az eseményekről számolok be, amelyek érdekessé tették napjainkat, amelyekre a gyerekek jókedvűen emlékeznek.

Februárban megszerveztük a farsangi felvonulást. A gyerekek maguk találták ki a jelmezeiket, ők tanultak hozzá bemutató szöveget. A nagyobbak elkészítették Dömét, a szalmabábot. A felvonulás napján, a jelmezek bemutatása után Dömét végigvittük a falu utcáin, majd elégettük. Így űztük el a hideget, a telet.

Márciusban a 48-as forradalom eseményeit osztályonként dolgoztuk fel; történeteket olvastunk, hazafias versekkel, darabokkal emlékeztünk meg a nemzet hőseiről. Ugyancsak márciusban látogattak meg az iskolába készülő ovisok, nagy esemény volt. Az előkészítő osztályosok kísérték át az oviból a társaikat. Meséltek nekik arról, hogy milyen iskolásnak lenni. Játékokat tanítottak neki majd közösen barkácsoltak. A költészet napját Marosán Csaba színművész előadásával ünnepeltük „A humor a magyar irodalomban” témát dolgozta fel vendégünk a rákosi kultúrotthonban. Húsvétra készülődve egy teljes iskolai napon tojást festettünk különböző technikákat használva. A vidékünkön hagyományos hagymahajas festés mellett, szalvétával díszített tojásokat készítettünk és kipróbáltuk a tojásírást is.

Egy „nemszeretem” időszak követte a tavaszi szünidőt. Ekkor volt a másodikosok és a negyedikesek országos felmérése.

Tanév vége fele közeledve felszabadult lett a hangulat. Jól szórakoztunk Gyermeknapon a híres bűvész mutatványain, a gyerekek továbbá különböző ügyességi próbákon vettek részt.

A mesedélutánunk sem maradt el. Pünkösdi hétfőjén került rá sor a rákosi kultúrotthonban. Ismert népmesékkal szórakoztatták iskolásaink a népes közönséget.

Osztálykirándulással zártuk a tanévet és jutalmaztuk a diákok igyekezetét és szorgalmát. Az elsősök és másodikosok Segesvárt fedezték fel, míg a többiek a kolozsvári kalandparkban és állatsimogatóban tehették próbára magukat.

Tartalmas iskolai év után jöhet a jól megérdemelt nyári vakáció diáknak, pedagógusnak, szülőnek, hogy szeptemberben újult erővel kezdhessük a következő tanévet.

Dengyel Anikó, tanítónő

Iskolatábor – a tartalmas időtöltésért, az együttmaradásért

Annak tudatában, hogy az egymásra fordított idő teszi értékké az emberi kapcsolatokat, rendezte meg a Várfalvi Általános Iskola – idén negyedik alkalommal – a nyári iskolatábort. Céljaink között

szerepel gyermekeink virtuális világukból való kicsalogatása, az egymásra figyelés fejlesztése, a saját alkotás öröme, a pedagógus-diák viszony tanórákon kívüli elmélyítése.

Idéni táborunkat június 24 – 28 között tartottuk. A kézműves tevékenységeken pólókat és vászonszatyrokat festettünk a kézügyesség fejlesztésén túl annak érdekében is, hogy gyermekeink láthassák, nem csak a mall-okban barangolva lehet értékes és egyedi ruhadarabokat beszerezni s hogy minden egyes műanyagzacskó, amit bevásárláskor visszautasítunk, egy fellélegzésnyi idő a Földnek.

A tábor programjában helyi kirándulások is szerepeltek, hogy újra megcsodálhassuk, milyen léleknyugtató természeti környezetben élünk illetve mennyire kiépült vidékünk, hogy immár strandolási lehetőséget is nyújt.

A pénteki zárónap a művészeté volt. Marosán Csaba színművésszel játszadozva, gyermekeink betekintést nyerhettek a színjátszás rejtelmeibe.

Az idei tábor külön eseménye volt, hogy az üllői Árpád Fejedelem Általános Iskola diákcsoportja és néhány tanára is velünk tevékenykedett. A két iskola közötti testvérkapcsolat 2015-ben jött létre és azóta évente alkalmuk van gyermekeinknek odalátogatni és Üllő valamint Budapest környékének látványosságaival ismerkedni. Az üllői diákok is évente ellátogatnak hozzánk s így megmutathatjuk nekik saját vidékünk szépségeit, természeti és épített örökségünket is. A kirándulásokon túlmutatóan a két iskola diákjai egymás gondolkodásmódjába, iskolai életébe is betekintést nyerhetnek és így tartós ismerettségek és barátságok alakulhattak alakulhatnak ki. Nem elhanyagolható ugyanakkor az a szülői összefogás sem, ami a testvériskola diákcsoportjának évenkénti vendégüzlátásakor megtapasztalható.

Ugyancsak az értékes időtöltés és az együttmaradás jegyében várjuk szeretettel a község minden érdeklődő gyermekét a Községi Napokon iskolánk gyermekfoglalkozásokat tartó sátrába, megköszönve a szervezőknek a felkérést és a teret, amelyet a rendelkezésünkre bocsátottak.

Nyugalmat és békét hozó nyarat kívánva mindenkinek, abban reménykedünk, hogy intézményünknek a jövőben nem kell szüntelenül igazolnia létjogosultságát községünk lakossága körében, hiszen a munka és a művelődés színtereként, Pataki András gondoltával élve, csak ez lehet megmaradásunk záloga.

Pálfi Melinda
a Várfalvi Általános Iskola pedagógusa

A várfalvi és a bágyoni unitárius templomok régészeti kutatásai

Az Aranyos völgye Erdély egyik legfontosabb logisztikai/stratégiai pontjának tekinthető, főleg az a pontja, ahol a folyó kikerül a szorosból, és főleg az itt elterülő települések szempontjából: Várfalva, Kövend és Bágyon. Az itteni kistérség már az őskorban jelentős szereppel bírt, mivel a nyugati Érchegységből kibányászott arany szállítása ezen az útvonalon történt. Mindezt olyan tények támasztják alá mint: a Tordán létező római katonai légió, a várfalvi Várdombon létező egykori ispánsági vár, amely ugyanakkor Erdély első vármegyei központját is jelentette, és amely első írásos említése 1075-ből származik.

A térség első régészeti kutatásait a helyi Jósika bárónak tulajdoníthatjuk, aki a 20. század elején a várfalvi kastélyának udvarán egy honfoglalás kori temetőt talált, amely a sírokból kikerült leletek alapján 11-12. századnak datálható. Mindez egy népes vármegyei lakosság létezését bizonyítja. Ha a közeljövőben az ilyen jellegű régészeti ásatások folytatodnak, akkor biztosan előkerülnek majd további olyan leletek is, amelyek bizonyítani fogják más hasonló egykori települések létezését, amelyek fontos szerepet tölthettek be a középkori vár térségbeli adminisztratív jellegében.

A várfalvi unitárius templomnak a hajó déli részén található 13. századi román kori kapuja ragadta meg a szakemberek figyelmét.

Azt feltételezték, hogy a templom legkorábbi szakaszában a királyi vár főesperesi központja lehetett. A templomban végrehajtott feltárási munkálatok során a templom belsejében felfedeztek egy négyzet záródású szentélyt, amely megcáfolta ezt a feltevést. Az alaprajz és az építési mód arra utal, hogy a XIV század első feléből származhat. A jelenlegi templom legfontosabb díszítő elemei egy másik templomból lehetnek, melynek nyomait a várdombon találjuk.

A legnagyobb régészeti meglepetést a bágyoni unitárius templom jelentette. Egyik legfontosabb írásos emlékét 1809-ben, Kozma Mihály lelkész jegyezte le, amely alapján a templomnak volt kőbe vésett építési felirata: 1338. A felirat szerint ekkor a templomot a Szentháromság tiszteletére szentelték.

Az írásos emlékek ismeretében 2015-ben előzetes régészeti kutatásokba kezdünk, amelyek a templom felújítási munkálatait előzték meg. A templom északi oldalán számos sírhelyet tárnak fel. A leletek között található egy S végű hajkarika, mely egy 1338-nál régebbi templom létezésére utal.

S végződésű hajkarika

A felújítási munkálatok elkezdése után, 2019-

ben folytatódnak a régészeti kutatások a templom belsejében. A töltés rétegek eltávolítása után számos 1700-as évekből származó sírhelyet találnak, felszínre kerülnek annak a templomnak a romjai, amely a XI. század első felében épült. Tehát a XIX. században, mivel a régi templom szerkezetileg meghiúsodott, lebontják. Köré építik fel a ma is látható templomot, melybe beépítik a régi templom faragott köveit. Ebben a szakaszban nem található semmilyen magyarázat a 2015-ben talált S végű hajkarikára. Ahogy mélyebbre jutottunk, az összedőlő templom belsejében új falakat tártak fel, amelyek különböztek az eddigiektől. Ezek a falak szabályos tömbökből, nagyon jó minőségű anyagból voltak összeállítva, melyek egy XII-XIII századi templom támaszfalai lehettek. Az ásatások vége felé a jelenlegi és az 1809-ben lebontott templom falai között egy érintetlen sírhelyet tártak fel, amelyből egy ezüst pénzérme kerül elő (ősi szokások szerint a halottak szemére, mellére vagy kezébe pénzérmét tettek, mely fizetséget szolgált Kharon révésznek aki átszállította a lelkeket az örök életbe). A pénzérme tisztítása és azonosítása után kiderült, hogy 1131 után készült ezüsdinár II Béla magyar király (vak Béla) idejéből.

Ezüsdinár, II Béla kiadás

A kutatók arra a meggyőződésre jutottak, hogy Bágyonban lehetett egy középkori falu, akárcsak várfalván, melynek lakói az ispánsági várat szolgálták.

Mindkét templomnál végzett régészeti kutatások eredményei fontos szerepet töltenek be Erdély történelmében. Az Erdélyi falvakban végzett kutatások közül a bágyonban talált leletek a legrégebbiek

Dr Csók Zsolt-régész

Erdélyi Történelmi Múzeum, Kolozsvár